

HE 55/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vakuutusyhtiölakia, työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia ja vakuutusyhdistyslakia. Muutostarve johtuu Euroopan unionin tuomioistuimen 1 päivänä maaliskuuta 2011 antamasta tasa-arvodirektiiviä koskevasta tuomiosta, jonka mukaan molempien sukupuolten maksujen ja etuuksien on oltava samat. Vakuutusyhtiölakia, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia ja vakuutusyhdistyslakia ehdotetaan muutettaviksi siten, että ku-

luttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa. Laeista kumottaisiin säännökset sukupuoleen perustuvaa riskinarviointia koskevien tietojen toimittamis- ja julkaisovelvollisuudesta. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 21 päivänä joulukuuta 2012, johon mennessä tuomion edellyttämät lainmuutokset on saatettava kansallisesti voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
2 EHDOTETUT MUUTOKSET.....	3
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	4
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	4
3.2 Vaikutukset eri sukupuolten kannalta.....	5
4 ASIAN VALMISTELU.....	5
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	6
1.1 Vakuutusyhtiölaki.....	6
31 luku. Vakuutusyhtiön toimintaa koskevat muut säännökset.....	6
1.2 Laki työeläkevakuutusyhtiöistä.....	7
1 luku. Yleiset säännökset.....	7
1.3 Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä.....	7
9 luku. Vakuutusliikkeen harjoittaminen Suomessa.....	7
1.4 Vakuutusyhdistyslaki.....	8
16 luku. Erinäisiä säännöksiä.....	8
2 VOIMAANTULO.....	8
LAKIEHDOTUKSET.....	9
vakuutusyhtiölain muuttamisesta.....	9
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	10
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	11
vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....	12
LIITE.....	13
RINNAKKAISTEKSTIT.....	13
vakuutusyhtiölain muuttamisesta.....	13
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	15
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta.....	16
vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....	19

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Neuvoston direktiivin 2004/113/EY miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palveluiden saatavuuden ja tarjonnan alalla (jäljempänä tasa-arvodirektiivi) 5 artikla käsittelee vakuutusmatemaattisia tekijöitä sukupuolen käyttämisessä vakuutuspalveluissa ja niihin liittyvissä rahoituspalveluissa. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan sukupuolen käyttäminen vakuutuspalveluja ja niihin liittyviä rahoituspalveluja koskevien maksujen ja etuuksien laskennassa ei saa johtaa eroihin yksilöiden maksuissa ja etuuksissa 21 päivänä joulukuuta 2007 jälkeen tehdyissä uusissa sopimuksissa. Artiklan 2 kohta on kuitenkin mahdollistanut maksuja ja etuuksia koskevat sukupuolten väliset suhteelliset erot, jos sukupuolen käyttäminen on määräävä tekijä asiaankuuluvien ja tarkkojen vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa. Jos jäsenvaltio päättää käyttää sukupuolta maksujen ja etuuksien laskennassa, artiklan 2 kohdan mukaisesti sen tulee koota, julkaista ja saattaa säännöllisesti ajan tasalle tarkat tiedot sukupuolen käytöstä määräävänä vakuutusmatemaattisena tekijänä.

Tasa-arvodirektiivin valmisteluvaiheessa Suomi kannatti sukupuolen käytön sallivaa menettelyä vakuutustoiminnassa. Tällöin voimassa ollut lainsäädäntö ei estänyt eikä vaatinut sukupuolen käyttämistä vakuutusmatemaattisena tekijänä vakuutusmaksua tai vakuutuksesta saatavaa etuutta määrättäessä. Direktiivin valmisteluvaiheessa katsottiin, että sukupuolen käyttämistä vakuutustoiminnassa ei olisi tarkoituksenmukaista kieltää silloin, kun sen käyttö perustuu objektiivisiin, asiallisiin ja tasa-arvon tavoite huomiioon ottaen oikeasuhtaisiin syihin. Tasa-arvodirektiivin säännös sukupuolen käytöstä riskinarvioinnissa saatettiin voimaan muuttamalla tuolloin voimassa ollut vakuutusyhtiölakia (1062/1979), vakuutusyhdistyslakia (1250/1987) ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia (398/1995). Lakiin naisten

ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) lisättiin viittaussäännös mainittuihin lakeihin. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentin mukaisesti työeläkevakuutusyhtiöihin ei sovelleta kyseisiä vakuutusyhtiölain säännöksiä.

Suomessa sukupuolta käytetään eräiden henkilö-, liikenne- ja autovakuutusten vakuutusmaksujen ja vakuutusturvan määrittelyssä. Esimerkiksi henkilövakuutuksissa henkilön iän ja terveydentilan lisäksi sukupuoli on yksi maksutekijä, koska sukupuoli vaikuttaa henkilövakuutuksilla vakuutettavien riskien todennäköisyyteen.

Euroopan unionin tuomioistuin antoi 1 päivänä maaliskuuta 2011 tuomion (asia C-236/09, Association belge des Consommateurs Test-Achats ASBL ym. v. Conseil des ministres, Kok. 2011), jossa se katsoi, että tasa-arvodirektiivin säännös, jolla jäsenvaltiot voivat pitää ilman ajallista rajoitusta voimassa sukupuolen käyttämisen maksujen ja etuuksien laskennassa mahdollistavaa poikkeussäännöstä, on vastoin tasa-arvodirektiivillä tavoiteltavaa miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun päämäärää eikä se ole yhteensopiva Euroopan unionin perusoikeuskirjan kanssa. Tuomion mukaan tasa-arvodirektiivin 5 artiklan 2 kohdan säännös on pätemätön 21 päivästä joulukuuta 2012 alkaen. Mainitun ajankohdan jälkeen tehdyt uudet vakuutus sopimukset on siten hinnoiteltava sukupuolineutraalisti.

2 Ehdotetut muutokset

Vakuutusyhtiölakia, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia ja vakuutusyhdistyslakia ehdotetaan muutettaviksi siten, että kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa lain voimaantulon jälkeen käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa. Ehdotetut muutokset koskevat Suomen vakuutusmarkkinoilla tapahtuvaa vakuutustoimintaa riippumatta siitä, onko kysymys kotimaisesta vai ulkomaisesta vakuutuksenantajasta.

Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa käytäntöä muiden kuin kuluttajavakuutusten osalta. Tasa-arvodirektiiviä koskevan tuomion piiriin eivät kuulu muut kuin kuluttajille tarjottavat vakuutukset. Tästä syystä ehdotetaan, että sukupuolta voi edelleen käyttää ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot ovat edelleen sallittuja muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa, jos sukupuolen käyttäminen näissä vakuutuksissa on vaikuttava tekijä vakuutusmatematiikan tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Vakuutusyhtiölaista, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetusta laista ja vakuutusyhdistyslaista ehdotetaan kumottaviksi säännökset, jotka koskevat sukupuolen perusteella tehtävän riskinarvioinnin toimittamista Finanssivalvonnalle ja tietojen julkistamista.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen ja etuuksien määräytymisessä perustuu tilastollisesti todennettavaan elinajanodotteen ja sukupuolten erilaiseen vahinkorisktiin. Vuoden 2011 tilastojen mukaan vastasyntyneen naisen elinajanodote oli noin 6,3 vuotta miestä korkeampi. Vastaavasti 60-vuotiailla naisilla ja miehillä ero oli noin 4,3 vuotta.

Tällä hetkellä naisten vakuutusmaksut ovat keskimäärin halvemmat henkivakuutuksissa ja vapaaehtoisissa tapaturmavakuutuksissa. Tämä johtuu henkivakuutuksissa pääasiassa siitä, että naiset elävät pidempään. Tapaturmavakuutuksissa ero johtuu naisten huomattavasti alemmasta vahinkoriskistä. Sairauskuluvaluutuksissa miehillä on tällä hetkellä useimmiten alemmat vakuutusmaksut, koska naiset käyttävät miehiä enemmän vakuutuksella katettavia terveyspalveluita. Eri sukupuolilta perittävän vakuutusmaksun hintaero sairauskuluvaluutuksissa on kuitenkin huomattavasti pienempi kuin tapaturma- ja henkivakuutuksissa. Naisten vakuutusmaksut ovat korkeammat myös vapaaehtoisissa eläkevakuutuksissa, koska naisten keskimääräinen elinikä on huomattavasti miehiä korkeampi.

Esityksen tarkkoja vaikutuksia vakuutusmaksuihin on vaikea arvioida. Todennäköisesti suurimmat hinnannousupaineet kohdistuvat naisten tapaturmavakuutuksiin ja kuolemanvaraturvan sisältäviin vakuutuksiin. Miesten sairauskuluvaluutusten hinnat saattavat nousta jonkin verran. On todennäköistä, että vakuutusten uudet maksut asettuvat korkeammalle tasolle kuin nykyiset naisten ja miesten keskimääräiset maksut. Tämä johtuu erityisesti siitä, että hinnoittelussa ei voida enää ottaa huomioon samoja tekijöitä kuin tähän saakka. Vakuutusyhtiöiden on haasteellista arvioida etukäteen mikä on naisten ja miesten osuus vakuutuskannassa, mistä johtuen vakuuttamisriski kasvaa. Koska vakuutusten hintarakenteet muuttuvat naisten ja miesten välillä, myös vakuuttamisasteet voivat muuttua ja vakuutuskantojen sukupuolijakauma ei vastaa nykytilanteen mukaista sukupuolijakaumaa. Jos vakuutusyhtiöt hinnoittelevat vakuutuksensa nykyistä turvavammin, tämä tarkoittaa vakuutusten hintojen nousua yleisesti.

Vakuutusten hintoihin voi vaikuttaa lisäksi vakuutusmaksuvastuun laskennassa tapahtuvat muutokset, jos muutoksilla on vaikutusta vakuutusyhtiöiden tulokseen. Vakuutusyhtiön vastuvelan laskennassa tulee pääsääntöisesti ottaa sukupuoli huomioon. Yksittäisen vakuutuksen osuus yhtiön vakuutusmaksuvastuusta on oltava aina ainakin yhtä suuri kuin vakuutussopimuksen mukainen takaisinostoarvo. Takaisinostoarvo lasketaan jatkossa ottamatta huomioon sukupuolta kun taas vastuvelka lasketaan sukupuoli huomioon ottaen. Koska laskenta on sopimuskohtaista, voi vakuutusyhtiölain mukaisesti laskettu vakuutusmaksuvastuu nousta jonkin verran nykyisestä, mikä vaikuttaa vakuutusyhtiöiden tulokseen pienentävästi ainakin lyhyellä tähtäyksellä.

Vakuutusyhtiöiden tulee tehdä tarvittavat muutokset tuotteisiin ja tietojärjestelmiin, laskea tuotteisiinsa uudet sukupuolineutraalit hinnat, päivittää tuoteselosteet, vakuutusehdot ja markkinointimateriaalit sekä kouluttaa henkilöstöä. Vakuutusyhtiöiden on myös vaurduttava lisääntyviin asiakastiedusteluihin. On arvioitu, että näistä muutoksista johtuvista hallinnollisista kustannuksista aiheutuisi

vakuutusyhtiöille yhteensä noin 10 miljoonan euron kertakustannus.

3.2 Vaikutukset eri sukupuolten kannalta

Ehdotus edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, koska sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa eivät olisi lain voimaantulon jälkeen sallittuja kuluttajavakuutuksissa.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriötä, Finanssivalvontaa, Finanssialan Keskusliittoa ja Vakuutus- ja

rahoitusneuvontaa. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, Finanssivalvonnalta, Finanssialan Keskusliitolta, Liikennevakuutuskeskukselta, Vakuutus- ja rahoitusneuvonnalta, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta, Työeläkevakuuttajat TELA ry:ltä sekä tasa-arvovaltuutetulta.

Lausunnonantajista suurimmalla osalla ei ollut huomauttamista esityksen asiasisältöön. Esitysluonnosta on korjattu lausuntokierroksen jälkeen siten, että siinä on huomioitu tasa-arvovaltuutetun lausunnossa esille tuodut seikat.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eläkelaitosten vakavaraisuutta koskevien säännösten muuttamiseksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n 3 momenttia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Vakuutusyhtiölaki

31 luku. Vakuutusyhtiön toimintaa koskevat muut säännökset

Vakuutusyhtiölain 31 luvun 10—12 § sisältää nykyisin säännökset vakuutusyhtiön oikeudesta käyttää sukupuolta vakuutusmaksun tai etuuden laskemisessa, riskinarvioinnin toimittamisesta Finanssivalvonnalle sekä tietojen julkistamisesta. Sääntely perustuu tasa-arvodirektiiviin, joka sallii vakuutusmaksuja ja vakuutuksesta saatavia etuuksia koskevat sukupuolten väliset suhteelliset erot.

10 §. Riskinarviointi sukupuolen perusteella. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saisi käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa. Kuluttajille myönnettävien vakuutusten maksuissa tai etuuksissa ei myöskään saisi tehdä sukupuoleen perustuvia eroja. Kuluttajalla tarkoitetaan samaa kuin kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä eli luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten. Muutostarve johtuu Euroopan unionin tuomioistuimen 1 päivänä maaliskuuta 2011 antamasta tasa-arvodirektiiviä koskevasta tuomiosta, jonka mukaan sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen ja etuuksien laskennassa ei saa johtaa eroihin yksilöiden maksuissa ja etuuksissa 21 päivänä joulukuuta 2012 jälkeen tehdyissä vakuutusmaksusopimuksissa. Lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin siitä, mistä ajankohdasta lähtien lakia on sovellettava erityyppisiin vakuutuksiin.

Tasa-arvodirektiiviä ei sovelleta direktiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan työtä ja ammatia tai itsenäistä ammatinharjoittamista koskeviin asioihin. Direktiivin johdanto-osan 15 kappaleen mukaan sitä sovelletaan vain yksityisiin, vapaaehtoiisiin ja työsuhteesta riippumattomiin vakuutuksiin ja eläkkeisiin. Ta-

sa-arvodirektiiviä koskevan tuomion piiriin eivät siten kuulu muut kuin kuluttajille myönnettävät vakuutukset. Tästä syystä 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai etuuksien laskennassa ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot maksuissa ja etuuksissa olisivat edelleen sallittua. Edellytyksenä kuitenkin on, että sukupuolen käyttäminen näissä vakuutuksissa on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa. Vaikuttavalla tekijällä tarkoitetaan sitä, että riskinarvioinnissa on havaittavissa sellainen ero sukupuolten välillä vakuutuspahtuman esiintymistiheydessä tai vahingon suuruudessa, mistä johtuen sukupuolesta riippumattoman vakuutusmaksun tai vakuutuksesta saatavan etuuden laskenta ei ole riskiteoreettisesti perusteltua.

Työnantajan työntekijöilleen järjestämien lisäeläkevakuutusten osalta voitaisiin edelleen ottaa huomioon sukupuolesta riippuvat vakuutusmatemaattiset tekijät vapaaehtoisten lisäeläkejärjestelyjen tasa-arvoistamisesta annetun lain (1038/1997) 9 §:n mukaisesti. Säännöksen perusteella sukupuoli ei kuitenkaan saa vaikuttaa työntekijöiden maksamiin vakuutusmaksuihin.

Lisäksi on otettava huomioon, että niin sanotut ryhmäetuvakuutukset, joissa vakuutettu maksaa vakuutusmaksun joko kokonaan tai osittain, ovat vakuutusmaksusopimuslain 2 §:n 3 momentin mukaan yksilöllisiä vakuutuksia. Näitä ryhmäetuvakuutuksia voidaan markkinoida esimerkiksi ammattiliittojen kautta liittojen jäsenistölle. Tällaiseen yksilölliseen vakuutukseen sovellettaisiin ehdotettua 1 momentin säännöstä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä mihin vakuutusten riskinarviointi voi perustua. Esityksellä ei olisi tarkoitus muuttaa nykyistä käytäntöä riskinarvioinnin perusteista. Riskinarviointi tulee suorittaa asiaankuuluvien ja vakuutettavaa riskiä luotettavasti kuvaavien tilastotietojen perusteella. Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai va-

kuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon tai yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Riskinarviointi voi kuitenkin perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan vain, jos vakuutuskanta on riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi. Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. Säännös riskinarvioinnin jakamisesta tilasto-, analyysi- ja yhteenvetosiin ehdotetaan kumottavaksi. Ehdotetussa 3 momentissa yhdistettäisiin voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentit siten, että voimassa olevan pykälän 2 momentin säännökseen riskinarvioinnin suorittamisen perusteista lisätään voimassa olevan pykälän 3 momentin säännös siitä, että riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä.

11 §. Riskinarvioinnin toimittaminen Vakuutusvalvontavirastolle. Pykälä sisältää sukupuolen perusteella tapahtuvaan riskinarviointiin liittyvät säännökset riskinarvioinnin toimittamisesta Finanssivalvonnalle. Riskinarvioinnin julkistaminen ulotettiin aikanaan koskemaan myös muita kuin kuluttajille myönnettäviä vakuutuksia. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi kuluttajien osalta tarpeettomana, koska sukupuolen perusteella tapahtuva riskinarviointi ei jatkossa ole enää sallittua. Direktiivin 2006/54/EY (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa) soveltamisalaan kuuluvat vain vakuutus sopimukset, joissa työnantaja on osapuolena. Direktiivissä 2006/54/EY ei ole riskinarvioinnin julkistamista koskevaa velvoitetta. Muiden kuin kuluttajille myönnettävien vakuutusten osalta riskinarviointia koskevalle toimittamis- ja julkaisuvelvollisuudelle ei siten ole perusteita.

Vaikka esityksessä ehdotetaan kumottavaksi tämä säännös myös niiden vakuutusten osalta, joissa sukupuolta saisi jatkossakin käyttää, on vakuutusyhtiöllä edelleen velvol-

isuus antaa vakuutuksen hakijalle vakuutus tarpeen arvioimiseksi ja vakuutuksen valitsemiseksi kaikki tarpeelliset tiedot, kuten tiedot vakuutusmaksusta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Ehdotetun 10 §:n mukaisesti tehtävässä riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa vakuutettavaan riskiin. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) mukaisesti Finanssivalvonnan tehtävänä on vakuutusyhtiöiden toiminnan valvominen. Vakuutusyhtiön on toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyytämät tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen Finanssivalvonnalle laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi. Vaikka Finanssivalvonnalla ei enää olisikaan velvollisuutta julkaista sukupuolen perusteella tehtyä riskinarviointia koskevia tietoja, on sen keskeisenä tehtävänä edelleen valvoa riskinarvioinnille asetettujen vaatimusten toteuttamista.

12 §. Tietojen julkistaminen. Pykälä sisältää säännöksen sukupuolen perusteella tapahtuvaan riskinarviointiin liittyvien tietojen julkistamisesta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi samoin perustein kuin 11 §.

1.2 Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 3 momentti sisältää luettelon niistä vakuutusyhtiölain säännöksistä, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin. Säännöksen mukaan työeläkevakuutusyhtiöihin ei sovelleta nykyisiä vakuutusyhtiölain 31 luvun 10 - 12 §:ää. Tarkoituksena on, että myöskään 31 luvun uutta 10 §:ää ei sovellettaisi työeläkevakuutusyhtiöihin, jolloin sääntely näiden yhtiöiden osalta pysyy nykyisellään. Viittaus kumottaviin 11 ja 12 §:ään poistetaan.

1.3 Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

9 luku. Vakuutusliikkeen harjoittaminen Suomessa

63 b §. Sukupuolen käyttäminen vakuutuksessa ja riskinarviointi. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samat muutokset, jotka koskevat sukupuolen käyttämistä vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien lasken-

nassa, kuin vakuutusyhtiölain 31 luvun 10 §:ään ehdotetaan tehtäväksi suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta ja vakuutusyhdistyslain 16 luvun 14 §:ään ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhdistysten osalta.

63 c §. *Riskinarvioinnin toimittaminen Vakuutusvalvontavirastolle ja julkistaminen.* Pykälä sisältää sukupuolen perusteella tapahtuvaan riskinarviointiin liittyvät säännökset riskinarvioinnin toimittamisesta Finanssivalvonnalle. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi samoin perustein kuin vakuutusyhtiölain 31 luvun 11 §.

63 d §. *Vakuutusvalvontaviraston toimivaltuudet.* Pykälä sisältää säännöksen sukupuolen perusteella tapahtuvaan riskinarviointiin liittyvien tietojen julkistamisesta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi samoin perustein kuin vakuutusyhtiölain 31 luvun 12 §.

1.4 Vakuutusyhdistyslaki

16 luku. Erinäisiä säännöksiä

14 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samat muutokset, jotka koskevat sukupuolen käyttämistä vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, kuin vakuutusyhtiölain 31 luvun 10 §:ään ehdotetaan tehtäväksi suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 63 b §:ään ulkomaisten vakuutusyhtiöiden osalta.

15 §. Pykälä sisältää sukupuolen perusteella tapahtuvaan riskinarviointiin liittyvät säännökset riskinarvioinnin toimittamisesta Finanssivalvonnalle. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi samoin perustein kuin vakuutusyhtiölain 31 luvun 11 §.

16 §. Pykälä sisältää säännöksen sukupuolen perusteella tapahtuvaan riskinarviointiin liittyvien tietojen julkistamisesta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi samoin perustein kuin vakuutusyhtiölain 31 luvun 12 §.

2 Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan tulemaan voimaan 21 päivänä joulukuuta 2012. Tasa-arvodirektiiviä koskevan tuomion edellyttämät muutokset on saatettava kansallisesti voimaan mainittuun päivämäärään mennessä.

Esityksen 1., 3. ja 4. lakiehdotuksessa ehdotettuja muutoksia sovellettaisiin vakuutuksiin, joita koskeva sopimus tehdään lain voimaantulon jälkeen. Tasa-arvodirektiiviä koskevalla tuomiolla ei ole taannehtivia vaikutuksia, joten uudet säännökset kohdistuisivat vain 21 päivänä joulukuuta 2012 ja sen jälkeen tehtyihin vakuutus sopimuksiin, jollei momentin 2 tai 3 kohdista muuta johdu.

Uusia säännöksiä sovellettaisiin myös vakuutus sopimuslain 16 §:n 1 momentissa tarkoitettuun jatkuvaan vahinkovakuutukseen lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutuskauden alusta lukien. Uusia säännöksiä sovellettaisiin lisäksi vakuutus sopimuslain 20 a §:n 1 momentin mukaisesti henkilövakuutusten uudistuviin sopimuksiin lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutusmaksukauden, tai jos vakuutusmaksukaudesta ei ole sovittu, kalenterivuoden alusta lukien. Lain soveltamisen ulkopuolelle rajattaisiin ennen lain voimaantuloa tehdyt henkivakuutukset, joihin myös eläkevakuutukset katsotaan kuuluvaksi. Vaikka vakuutus sopimusta ei muodollisesti solmittaisi uudelleen, on vakuutuksen uudistuminen edellä mainituissa vakuutuksissa rinnastettavissa uuden sopimuksen tekemiseen eikä ehdotetuilla säännöksillä näiltä osin katsota olevan taannehtivaa vaikutusta.

Lain voimaantulon jälkeen tehdyissä uusissa ja vakuutuskausittain uusittavissa vakuutuksissa ei enää voitaisi lain voimaantulon jälkeen käyttää sukupuolta vakuutusmaksuihin ja etuuksiin vaikuttavana tekijänä. Ennen lain voimaantuloa tehtyihin henkivakuutuksiin ja eläkevakuutuksiin, kuten myös niihin ennen lain voimaantuloa tehtyihin henkilövakuutuksiin, joiden ehdoissa vakuutusyhtiö ei ole pidättänyt itselleen oikeutta muuttaa vakuutusehdoissa yksilöidyllä perusteella vakuutusmaksua ja muita sopimusehtoja, voitaisiin kuitenkin edelleen käyttää sukupuolta vakuutusmaksuihin ja etuuksiin vaikuttavana tekijänä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 31 luvun 11 ja 12 § ja
muutetaan 31 luvun 10 § seuraavasti:

31 luku

**Vakuutusyhtiön toimintaa koskevat muut
säännökset**

10 §

Riskinarviointi sukupuolen perusteella

Kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa.

Muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa sukupuolen käyttäminen maksujen tai etuuksien laskennassa ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot maksuissa tai etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon tai yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuu-

tuskantaan vain, jos vakuutuskanta on riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi. Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

Edellä 31 luvun 10 §:ää sovelletaan:

1) vakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty 21 päivänä joulukuuta 2012 tai sen jälkeen;

2) vahinkovakuutukseen, joka vakuutusso-
pimuslain 16 §:n 1 momentissa säädetyllä ta-
valla jatkuu vakuutuskauden kerrallaan, lain
voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutus-
kauden alusta lukien;

3) henkilövakuutukseen, jonka vakuutus-
maksua tai muita ehtoja voidaan vakuutusso-
pimuslain 20 a §:n 1 momentissa säädetyllä
tavalla muuttaa, ei kuitenkaan henkivakuu-
tukseen, lain voimaantuloa lähinnä seuraavan
vakuutusmaksukauden tai, jos vakuutusmak-
sukaudesta ei ole sovittu, kalenterivuoden
alusta lukien.

2.

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

—————
 Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3—5 §:ää, 13 §:n 1 momenttia, 14—19 §:ää, 2 luvun 3 §:n 1—5 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 16, 17, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2—6 §:ää, 5 luvun 3 §:ää ja 21 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1—3 §:ää, 4 §:n 1—3 ja 6 momenttia, 5, 7 ja 8 §:ää, 10 §:n 2 kohtaa ja 11 §:ää, 7 luvun 6 §:n 2 momenttia, 8 luvun 19 §:ää, 9 luvun 1—5 ja 7—12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10 luvun 1, 2 ja 4—25 §:ää, 11 luvun 1 §:ää, 2 §:n 8 ja 9 koh-

taa, 5 §:n 1 momentin 4, 6 ja 9 kohtaa, 7—22 ja 25—27 §:ää, 12 ja 13 lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia, 8—10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17—21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 16 §:n 1 momenttia eikä 31 luvun 1 §:n 4 momenttia ja 2 ja 10 §:ää.

—————
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 20 .

3.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 63 c ja 63 d §, sellaisina kuin ne ovat laissa 872/2007, ja
muutetaan 63 b §, sellaisena kuin se on laissa 872/2007, seuraavasti:

63 b §

Sukupuolen käyttäminen vakuutuksessa ja riskinarviointi

Kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa.

Muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa sukupuolen käyttäminen maksujen tai etuuksien laskennassa ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot maksuissa tai etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, ulkomaisten ja suomalaisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Riskinarviointi voi perustua ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan vain, jos vakuutuskanta on riittävän laaja luotettavan riskinar-

vioinnin tekemiseksi. Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Edellä 63 b §:ää sovelletaan:

1) vakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty 21 päivänä joulukuuta 2012 tai sen jälkeen;

2) vahinkovakuutukseen, joka vakuutusso-
pimuslain (543/1994) 16 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla jatkuu vakuutuskauden kerrallaan, lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutuskauden alusta lukien;

3) henkilövakuutukseen, jonka vakuutus-
maksua tai muita ehtoja voidaan vakuutusso-
pimuslain 20 a §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla muuttaa, ei kuitenkaan henkivakuu-
tukseen, lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutusmaksukauden tai, jos vakuutusmak-
sukaudesta ei ole sovittu, kalenterivuoden alusta lukien.

4.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 16 luvun 15 ja 16 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 871/2007, ja

muutetaan 16 luvun 14 §, sellaisena kuin se on laissa 871/2007, seuraavasti:

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

14 §

Kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa.

Muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa sukupuolen käyttäminen maksujen tai etuuksien laskennassa ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot maksuissa tai etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan vain, jos vakuutuskanta on riittävän laaja luotettavan riskinar-

vioinnin tekemiseksi. Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Edellä 16 luvun 14 §:ää sovelletaan:

1) vakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty 21 päivänä joulukuuta 2012 tai sen jälkeen;

2) vahinkovakuutukseen, joka vakuutusso-
pimuslain 16 §:n 1 momentissa säädetyllä ta-
valla jatkuu vakuutuskauden kerrallaan, lain
voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutus-
kauden alusta lukien;

3) henkilövakuutukseen, jonka vakuutus-
maksua tai muita ehtoja voidaan vakuutusso-
pimuslain 20 a §:n 1 momentissa säädetyllä
tavalla muuttaa, ei kuitenkaan henkivakuu-
tukseen, lain voimaantuloa lähinnä seuraavan
vakuutusmaksukauden tai, jos vakuutusmak-
sukaudesta ei ole sovittu, kalenterivuoden
alusta lukien.

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2012

Pääministerin estyneenä ollessa, puolustusministeri

STEFAN WALLIN

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 31 luvun 11 ja 12 § ja
muutetaan 31 luvun 10 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 luku

31 luku

Vakuutusyhtiön toimintaa koskevat muut säännökset

Vakuutusyhtiön toimintaa koskevat muut säännökset

10 §

10 §

Riskinarviointi sukupuolen perusteella

Riskinarviointi sukupuolen perusteella

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa.

Muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa sukupuolen käyttäminen maksujen tai etuuksien laskennassa ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot maksuissa tai etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon tai yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Mikäli riskinarviointi perustuu vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon tai yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. *Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan vain, jos vakuutuskanta on riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.* Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä.

Riskinarvioinnin tulee sisältää tilasto- ja analyysiosa sekä yhteenvedo-osa. Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suh-

teellinen ero vakuutettavassa riskissä. Riskinarvioinnin yhteenveto-osan tulee sisältää tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys määrävänä vakuutusmatemaattisena tekijänä.

11 §

Riskinarvioinnin toimittaminen Vakuutusvalvontavirastolle

Jos vakuutusyhtiö käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 10 §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuutustuotteiden tarjoamista. (kumotaan)

Vakuutusyhtiön tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa internet-verkkosivulla, ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhtiöstä. Vakuutusyhtiön tulee säännöllisin määräajoin, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein, suorittaa riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa.

12 §

Tietojen julkistaminen

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkaista, missä vakuutuslajeissa vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa. (kumotaan)

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 10 §:ssä tarkoitettussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Mikäli 11 §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa sitä vaativan, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa vakuutusyhtiöitä toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

Edellä 31 luvun 10 §:ää sovelletaan:

1) vakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty 21 päivänä joulukuuta 2012 tai sen jälkeen;

2) vahinkovakuutukseen, joka vakuutusso-
pimuslain 16 §:n 1 momentissa säädetyllä
tavalla jatkuu vakuutuskauden kerrallaan,
lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuu-
tuskauden alusta lukien;

3) henkilövakuutukseen, jonka vakuutus-
maksua tai muita ehtoja voidaan vakuutusso-
pimuslain 20 a §:n 1 momentissa säädetyllä
tavalla muuttaa, ei kuitenkaan henkivakuu-
tukseen, lain voimaantuloa lähinnä seura-
van vakuutusmaksukauden tai, jos vakuutus-
maksukaudesta ei ole sovittu, kalenterivuou-
den alusta lukien.

2.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan so-
velleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3—5 §:ää,
13 §:n 1 momenttia, 14—19 §:ää, 2 luvun 3
§:n 1—5 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 6 §:n 2 ja 3
momenttia, 7 §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 koh-
taa, 16, 17, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2—
6 §:ää, 5 luvun 3 §:ää ja 21 §:n 1 momentin 1
ja 2 kohtaa, 6 luvun 1—3 §:ää, 4 §:n 1—3 ja
6 momenttia, 5, 7 ja 8 §:ää, 10 §:n 2 kohtaa ja
11 §:ää, 7 luvun 6 §:n 2 momenttia, 8 luvun
19 §:ää, 9 luvun 1—5 ja 7—12 §:ää ja 13 §:n
2 kohtaa, 10 luvun 1, 2 ja 4—25 §:ää, 11 lu-
vun 1 §:ää, 2 §:n 8 ja 9 kohtaa, 5 §:n 1 mo-
mentin 4, 6 ja 9 kohtaa, 7—22 ja 25—27
§:ää, 12 ja 13 lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 lu-

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan
sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3—5
§:ää, 13 §:n 1 momenttia, 14—19 §:ää, 2 lu-
vun 3 §:n 1—5 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 6 §:n
2 ja 3 momenttia, 7 §:ää, 10 §:n 1 momentin
3 kohtaa, 16, 17, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 lu-
vun 2—6 §:ää, 5 luvun 3 §:ää ja 21 §:n 1
momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1—3 §:ää, 4
§:n 1—3 ja 6 momenttia, 5, 7 ja 8 §:ää, 10
§:n 2 kohtaa ja 11 §:ää, 7 luvun 6 §:n 2 mo-
menttia, 8 luvun 19 §:ää, 9 luvun 1—5 ja 7—
12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10 luvun 1, 2 ja
4—25 §:ää, 11 luvun 1 §:ää, 2 §:n 8 ja 9 koh-
taa, 5 §:n 1 momentin 4, 6 ja 9 kohtaa, 7—22
ja 25—27 §:ää, 12 ja 13 lukua, 14 luvun 5

vun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia, 8—10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17—21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 16 §:n 1 momenttia eikä 31 luvun 1 §:n 4 momenttia, 2 §:ää ja 10—12 §:ää.

§:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia, 8—10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17—21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 16 §:n 1 momenttia eikä 31 luvun 1 §:n 4 momenttia ja 2 ja 10 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

3.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 63 c ja 63 d §, sellaisina kuin ne ovat laissa 872/2007, ja
muutetaan 63 b §, sellaisena kuin se on laissa 872/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

63 b §

63 b §

Sukupuolen käyttäminen vakuutuksessa ja riskinarviointi

Sukupuolen käyttäminen vakuutuksessa ja riskinarviointi

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittua vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävissä riskinarvioinnissa.

Kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa.

Muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa sukupuolen käyttäminen maksujen tai etuuksien laskennassa ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot maksuissa tai etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, ul-

Riskinarviointi voi perustua ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, ul-

Voimassa oleva laki

komaisten ja suomalaisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosa sekä yhteenvedo-osa. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. *Riskinarvioinnin yhteenvedo-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.*

komaisten ja suomalaisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. *Riskinarviointi voi perustua* ulkomaisen vakuutusyhtiön omaan vakuutuskantaan *vain, jos vakuutuskanta on* riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi. Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä.

63 c §

Riskinarvioinnin toimittaminen Vakuutusvalvontavirastolle ja julkistaminen

Jos ulkomainen vakuutusyhtiö käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 63 b §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuutus tuotteiden tarjoamista.

(kumotaan)

Ulkomaisen vakuutusyhtiön tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenvedo-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhtiöstä. Ulkomaisen vakuutusyhtiön tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenvedo-osa.

63 d §

Vakuutusvalvontaviraston toimivaltuudet

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa ulkomaiset vakuutusyhtiöt käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa.

(kumotaan)

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 63 b §:ssä tarkoitettussa

riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle.

Jos 63 c §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa ulkomaista vakuutusyhtiötä toimittamaan uuden riskinarvioinnin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Edellä 63 b §:ää sovelletaan;

1) vakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty 21 päivänä joulukuuta 2012 tai sen jälkeen:

2) vahinkovakuutukseen, joka vakuutusso-
pimuslain (543/1994) 16 §:n 1 momentissa
säädetyllä tavalla jatkuu vakuutuskauden
kerrallaan, lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutuskauden alusta lukien;

3) henkilövakuutukseen, jonka vakuutus-
maksua tai muita ehtoja voidaan vakuutusso-
pimuslain 20 a §:n 1 momentissa säädetyllä
tavalla muuttaa, ei kuitenkaan henkivakuu-
tukseen, lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutusmaksukauden tai, jos vakuutusmaksukaudesta ei ole sovittu, kalenterivuoden alusta lukien.

4.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 16 luvun 15 ja 16 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 871/2007, ja
muutetaan 16 luvun 14 §, sellaisena kuin se on laissa 871/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 luku

16 luku

Erinäisiä säännöksiä**Erinäisiä säännöksiä**

14 §

14 §

Sukupuolen käyttäminen vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuskien laskennassa ja siihen perustuvat suhteelliset erot vakuutusmaksuissa tai vakuutuksesta saatavissa etuuksissa ovat sallittua vain, jos sukupuoli on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa ei saa käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuskien laskennassa eikä tehdä sukupuoleen perustuvia eroja maksuissa tai etuuksissa.

Muissa kuin kuluttajille myönnettävissä vakuutuksissa sukupuolen käyttäminen maksujen tai etuuskien laskennassa ja sukupuoleen perustuvat suhteelliset erot maksuissa tai etuuksissa ovat sallittuja vain, jos sukupuolen käyttäminen on vaikuttava tekijä vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. Jos riskinarviointi perustuu vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutuskannan tulee olla riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.

Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten vakuutuskannoista muodostettuun yhteiseen tilastoaineistoon taikka yleiseen vakuutettavaa riskiä kuvaavaan luotettavaan tilastoon. *Riskinarviointi voi perustua vakuutusyhdistyksen omaan vakuutuskantaan vain, jos vakuutuskanta on riittävän laaja luotettavan riskinarvioinnin tekemiseksi.* Riskinarvioinnissa tulee ilmetä, millä tavalla sukupuoli vaikuttaa kyseessä olevaan vakuutettavaan riskiin sekä mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä.

Riskinarvioinnissa tulee olla tilasto- ja analyysiosa sekä yhteenveto-osa. Riskinarvioinnista tulee ilmetä, miten sukupuoli vaikuttaa vakuutettavaan riskiin ja mikä on sukupuolten välinen suhteellinen ero vakuutettavassa riskissä. *Riskinarvioinnin yhteenveto-osassa tulee olla tiedot, joiden perusteella voidaan havaita sukupuolen merkitys vakuutusmatemaattisena tekijänä.*

15 §

Jos vakuutusyhdistys käyttää sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa, sen tulee toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle 14 §:ssä tarkoitettu riskinarviointi ennen kyseessä olevien vakuutus tuotteiden tarjoamista. Vakuutusyhdistyksen tulee julkistaa riskinarvioinnin yhteenveto-osa Internet-verkkosivulla ja sen on oltava saatavilla vakuutusyhdistyksestä. Vakuutusyhdistyksen tulee säännöllisesti vähintään viiden vuoden välein tehdä riskinarviointi uudelleen ja toimittaa se Vakuutusvalvontavirastolle sekä julkistaa sen yhteenveto-osa. (kumotaan)

16 §

Vakuutusvalvontaviraston tulee julkistaa, missä vakuutuslajeissa vakuutusyhdistykset käyttävät sukupuolta vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 14 §:ssä tarkoitettussa riskinarvioinnissa esitettävistä tiedoista, niiden esittämistavasta ja toimittamisesta virastolle. Jos 15 §:ssä tarkoitettu viiden vuoden määräaika katsotaan liian pitkäksi tai tilanteen voidaan muutoin katsoa vaativan sitä, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa vakuutusyhdistyksen toimittamaan uuden riskinarvioinnin. (kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Edellä 16 luvun 14 §:ää sovelletaan:

1) vakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty 21 päivänä joulukuuta 2012 tai sen jälkeen;

2) vahinkovakuutukseen, joka vakuutusso-
pimuslain 16 §:n 1 momentissa säädetyllä
tavalla jatkuu vakuutuskauden kerrallaan,
lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuu-
tuskauden alusta lukien;

3) henkilövakuutukseen, jonka vakuutus-
maksua tai muita ehtoja voidaan vakuutusso-

pimuslain 20 a §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla muuttaa, ei kuitenkaan henkivakuutukseen, lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutusmaksukauden tai, jos vakuutusmaksukaudesta ei ole sovittu, kalenterivuoden alusta lukien.
